

Trembeczki Zsolt: Drónháború, vámháború, illuzórikus alternatívák: 2025 tanulságai India többirányú elköteleződésének lehetőségeiről és korlátairól¹

Vezetői összefoglaló

- A 2020-as évek első felének kedvező geopolitikai környezete India külpolitikájának látványos sikereit hozta, de ezek nagy része nem Újdelhi tudatos stratégiájából, hanem külső tényezőkből fakadt.
- A többirányú elköteleződés (*multi-alignment*) politikája 2025-ben először került valódi stressz-teszt alá az Egyesült Államok India-ellenes fordulatával. India reménye, hogy a közös stratégiai érdekek és a jó vezetőközi személyes viszony garantálja India kiemelt státuszát Washington Ázsia-politikájában, a második Trump-éra személyközpontú külpolitikájának félreértésén alapult.
- A tavaszi indiai-pakisztáni konfliktus során India a partnerei iránti hagyományosan korlátozott elköteleződésért cserébe hasonlóan korlátozott támogatást kapott. Hogy ezt elkerülje, a jövőben döntenie kell, hajlandó-e a kézzelfogható amerikai és európai segítséget hasonló módon megfizetni.
- Bár a BRICS és a Sanghaji Együttműködés Szervezete (SCO) keretei rövidtávon mozgásteret biztosíthatnak, ezek, illetve a Kínával és Oroszországgal ápolt bilaterális kapcsolatok nem kínálnak reális alternatívát az amerikai stratégiai partnerséggel szemben.
- India hosszú távon továbbra is a legerősebb hatalmak klubjának leggyengébb tagja, amely egy tranzakcionista, multipoláris világrendben inkább sérülékeny, mint kiemelten felkészült szereplő.

India 2025-ben hosszú ideje először szembesült azzal, hogy kedvező geopolitikai és világgazdasági környezetre épülő külpolitikai sikersorozata nem tart örökké. A Pakisztánnal vívott konfliktus alatti viszonylagos elszigetelődés, az Egyesült Államokkal kiéleződő kereskedelmi konfliktus és a Kínához való kényszerű közeledés megmutatták: a többirányú elköteleződés (*multi-alignment*) nem csodaszer, hanem állandó lavírozást igénylő stratégia. Optimista olvasatban az elkövetkező hónapok és évek kérdése, hogy India képes lesz-e megerősíteni helyét a vezető hatalmak között – 2025 eseményei azonban inkább az ország pozíciójának sérülékenységet tettek nyilvánvalóvá.

1. Bevezetés

A 2020-as évek első fele látszólag India többirányú elköteleződési (*multi-aligned*) politikájának fénykora volt. Bár definíciója és újszerűsége vitatott, kiötlői szerint e stratégia szakított az ország korábbi, szigorúbb el nem kötelezett (*non-aligned*) külpolitikájával. Az egyenlő távolság tartásáról lemondva, de a stratégiai autonómiát megőrizve, India proaktívan lépett különböző partnerekkel, ügyekben és mélységben változó együttműködésekbe, szabadon válogatva a felemelkedő multipoláris világ „tranzakcionista bazárjában”.²

Gyakori példák: a Kína térnyerésével szemben erősödő indiai-amerikai stratégiai partnerség; India részvétele olyan fórumokon, mint a Kínát is tagjai között tudó BRICS vagy a Sanghaji Együttműködés Szervezete (SCO); az orosz kapcsolatok magas szinten tartása és az energiahordozók importjának növekedése 2022 után; valamint India pozicionálása a Globális Dél vezetőjeként az ENSZ-ben és a G20-ban.

E stratégia hitelét erősítette a 2020-as évek első felének kedvező sajtója, beszámolva

¹ Trembeczki Zsolt (zsolt.trembeczki@hiia.hu), a Magyar Külügyi Intézet kutatója és az ELTE TÁTK oktatója.

² JAISHANKAR, S.: *The India Way: Strategies for an Uncertain World*, 2022, Harper Collins: Gurgaon, p. 39.

Indiának a világ legnépesebb országává válásáról (2023 elején), a demográfiai osztalékból fakadó növekedési kilátásairól és a világ leggyorsabban bővülő jelentős gazdaságaként betöltött szerepéről (2021 óta folyamatosan), az első sikeres űrszonda-landolásáról a Hold vízjégben gazdag déli sarkvidéken (2023 nyara), a házigazda szempontjából eredményes G20-as csúcsról (2023 őszén), valamint India sikeres egyensúlyozásáról nyugati és orosz partnerei között.³

A sikerek hatására India önbizalomtól duzzadó vezetői – köztük Narendra Modi miniszterelnök (2014 óta) és külügyminisztere, Szubrahmanjam Dzsajankar (2019 óta) – meg voltak győződve: Donald Trump második ciklusa tovább erősíti majd a bilaterális kapcsolatokat és India stratégiai pozícióját. Ezt sugallta az Indiát övező washingtoni kétpárti konszenzus, az első Trump-adminisztráció (2017–2021) alatti előrelépések, valamint Modi és Trump ideológiai affinitása és jó viszonya is.⁴ Eközben India a többirányú elköteleződés jegyében készen állt a Kínával 2020 óta megromlott kapcsolatok fokozatos normalizálására,⁵ és arra, hogy továbbra is profitáljon az orosz energiahordozók re-exportjából.⁶

Ehhez képest 2025 csalódások sorát hozta, főként az indiai–amerikai viszonyban. Áprilisban Modi és Trump barátsága nem védte meg Indiát a „felszabadulás-napi” vámhullámtól.⁷ Májusban a nemzetközi közösség – a terrorizmust elítélő nyilatkozatok dacára – nem állt India mögé Pakisztánnal szemben a pahalgami terrortámadást megtorló Szindur-hadműveletben; India katonai fölénye ellenére Pakisztán el tudta adni a kiegyenlített kimenetel narratíváját, az Egyesült Államok pedig magának követelte a tűzszüneti közvetítésért járó dicsőséget. Július–augusztusban a Trump-adminisztráció több hónapnyi kereskedelmi tárgyalás után 50%-os büntetővámot vetett ki Indiára. Bár Modi részvétele az SCO szeptemberi csúcsán médiavisszhangot váltott ki, a kínai–orosz tengelyhez való közeledés nem reális alternatívája az Egyesült Államokkal folytatott politikai, biztonsági, technológiai és gazdasági együttműködésnek.

Így, miközben az elmúlt évtized demonstrálta India többirányú elköteleződésének⁸ előnyeit, a 2025-ös év fejleményei fontos tanulságokkal szolgálnak annak korlátairól.

2. Trumpra várva: Az indiai hurraóptimizmus stratégiai, ideológiai és személyes összetevői

India – szemben az amerikai szövetségesek többségével, köztük az európai NATO-országokkal, Japánnal vagy Dél-Koreával – már a 2024-es elnökválasztás előtt optimistán tekintett Donald Trump lehetséges második ciklusára. Ennek magyarázata hárompillérű: (1) a kétoldalú kapcsolatok virágzása az első Trump-adminisztráció alatt; (2) Trump és Modi, két jobboldali nacionalista politikus ideológiai affinitása; valamint (3) a két vezető közötti jó személyes kapcsolat. Mindhárom tényező hozzájárult az indiai optimizmushoz, de eltérő súllyal, amit a kommentárok gyakran félreértenek.

Stratégiai dimenzióban az első Trump-ciklus szervesen kapcsolódott az Obama- és Biden-adminisztrációkhoz, erősítve a washingtoni kétpárti konszenzus benyomását. Ugyanakkor Trump elnökségéhez köthető a paradigmaváltás, amely Kínát konstruktív partnerből veszélyes ellenfélle definiálta újra.

Az ideológiai hasonlóság jelentősége kisebb, mint sokan tartják.⁹ Bár a Demokrata Párt balszárnya és a baloldali sajtó gyakran kritizálta India demokratikus visszalépését, a Biden-adminisztráció (2021–

³ GREATER PACIFIC CAPITAL: [India's G20 Presidency Spotlit the Drivers of its Growth Engine](#), 2023. [Online, 2025.09.20.]

⁴ MISHRA, Vivek: [The India-U.S. Story: Biden's Legacy and Trump 2.0](#), Observer Research Foundation, 2025.02.07. [Online, 2025.09.20.]

⁵ LEVESQUES, A. és SOLANKI, V.: [Prospects for India-China relations](#), International Institute for Strategic Studies, 2025.05.16. [Online, 2025.09.20.]

⁶ VAID, Manish: [Russia's Energy Pivot: India Replaces China as Key Energy Ally](#), Observer Research Foundation, 2025.05.30. [Online, 2025.09.20.]

⁷ HARITHAS, Barath, MENG, Kyle és MOURADIAN, Catherine: ["Liberation Day" Tariffs Explained](#), CSIS, 2025.04.03. [Online, 2025.09.20.]

⁸ A *multi-alignment* „többirányú elköteleződés”-ként való fordítása joggal kifogásolható annak nyelvi esetlensége és az – indiai külpolitikában legfeljebb nyomokban föllelhető – elköteleződés túlhangsúlyozása miatt. Ez a megoldás ugyanakkor érzékelteti az „el nem kötelezettség” (*non-alignment*) korábbi stratégiájával való szembeállítást.

⁹ Ld. pl. PARIKH, Tej: [Why India's Hindu Nationalists Love Donald Trump](#), *The Diplomat*, 2017.02.28. [Online, 2025.09.20.]

2025) pragmatikusan elszigetelte e kritikákat a kétoldalú kapcsolatokról,¹⁰ így azok nem okoztak komoly fennakadást.

Trump személyes beállítódása mégis kulcsfontosságú volt India optimizmusában – éppen csak nem ideológiai, hanem a Modihoz fűződő személyes kapcsolat miatt. Trump perszónifikált, normabontó és sokszor kaotikus diplomáciai stílusát sokan próbálták mélyebb stratégiával¹¹ vagy koherens geopolitikai víziókkal magyarázni,¹² ám ezek jobbára intellektualizálások. A még az új adminisztráció megvallott céljaival is gyakran szembemenő,¹³ vagy csak nyilvánvalóan irreális célok¹⁴ mentén értelmezhető kimenetek sora arra utal, az amerikai külpolitika volatilitásának¹⁵ fő oka valóban a felületesebb kommentárokból is ki-domborított Trump-központú perszónifikáció. Az Egyesült Államok más partnereihez¹⁶ hasonlóan India vezetői is erre a következtetésre jutottak, őket azonban ez bizakodással töltötte el: a két vezető első ciklus óta ápolt jó viszonya (beleértve egymás belpolitikai kampányainak időnkénti támogatását)¹⁷ alapot adott arra, hogy Újdelhi a második ciklusban is építhesse a személyes nexusra.¹⁸

3. Pahalgamtól a vámháborúig: Az indiai–amerikai kapcsolatok sötét éve

E kilátásokon felbuzdulva 2025 februárjában Narendra Modi az első külföldi vezetők között tett személyes látogatást az újonnan beiktatott Donald Trump elnöknel. Az elkövetkező hónapokban azonban India több ügyben is közömbös, megalázó, majd ellenséges amerikai viselkedéssel szembesült.

A februári látogatás nem bizonyult katasztrofálisnak, de a hozzá fűzött reményeket sem váltotta be. A vezetők megállapodtak, hogy a kétoldalú kereskedelmi forgalmat 2030-ig 500 milliárd dollárra emelik, Trump azonban nem ígért mentességet India számára kormánya várható vámemelési hulláma alól, sőt nyilvánosan bírálta India saját védővámjait. Ezért Újdelhi, amely már Modi washingtoni látogatására szimbolikus engedmények sorával készült, a márciusban kezdődött tárgyalásokon további jelentős, szubsztanciális engedményeket tett,¹⁹ amelyek – India szabadkereskedelemmel szembeni hagyományos averziója fényében – bármely korábbi tárgyaláson áttöréssel értek volna fel. Nyár közepéig még mindkét fél vezetői és tárgyalói azt jelezték, közel a megállapodás.²⁰

Az első komoly törést a májusi indiai–pakisztáni fegyveres konfliktus amerikai kezelése okozta. India a huszonhat civil halálát követelő pahalgami terrortámadásért Pakisztánt tette felelőssé, amikor pedig ennek megtorlására május 7-én elindította a Szindur-hadműveletet, úgy vélte, Washington demonstratív érdektelensége²¹ implicit felhatalmazást jelent Iszlámábád megleckéztatására. Újdelhi azonban már

¹⁰ PATEL, Ricken: [„Why is Biden silent on Modi and India’s slide toward autocracy?”](#), *Los Angeles Times*, 2023.01.20. [Online, 2025.09.20.]

¹¹ FATSIADOU, Aspasia: [„Strategic Intent, Structural Void: Understanding Donald Trump’s Disruptive Foreign Policy Doctrine”](#), *Modern Diplomacy*, 2025.04.23. [Online: Online, 2025.09.20.]

FRIEDMAN, George: [„Trump’s Diplomatic Model”](#), *Geopolitical Futures*, 2025.06.30. [Online, 2025.09.20.]

¹² MALIK, Nesrine: [„There is a clear Trump doctrine. Those who can’t see it won’t have a say in reshaping the world”](#), *The Guardian*, 2025.02.24. [Online, 2025.09.20.]

¹³ MALIK, Nesrine: [„Trump’s retreat from Nato was priced in. But his humiliation of Qatar and India spells total chaos”](#), *The Guardian*, 2025.09.15. [Online, 2025.09.20.]; SCHMITT, Olivier: [„Why a Rapid U.S. Withdrawal From Europe Will Reinforce China”](#), *Carnegie Endowment*, 2024.12.17. [Online, 2025.09.20.]

¹⁴ CAMPBELL, Garrett: [„The Trump Administration’s Pursuit of a Sino-Russian Schism”](#), *FPRI*, 2025.04.10. [Online, 2025.09.20.] Beyond the Horizon: [„Trump’s Gamble: Is the U.S. Trading NATO for a Russia-China Split?”](#), 2025.02.25. [Online, 2025.09.20.]

¹⁵ PLAGEMANN, Johannes: [„How Unpredictable is Trump’s Foreign Policy Set to Be?”](#), *German Institute for Global and Area Studies*, 2024.11.25 [Online, 2025.09.20.]

¹⁶ CSOBÁNCI Ádám: [„Bro-Politics in Action: Trump and the „Personalization” of Foreign Policy”](#), *Österreichisches Institut für Internationale Politik*, 2025.01. [Online, 2025.09.20.]

¹⁷ HOLLAND, Steve és PAL, Alasdair: [„‘Namaste Trump’: Modi holds huge rally for Trump’s visit”](#), *Reuters*, 2020.02.24. [Online, 2025.09.20.]

¹⁸ GANGULY, Sumit: [„In Washington, Trump and Modi Could Build on Rapport”](#), *Foreign Policy*, 2025.02.07. [Online, 2025.09.20.]

¹⁹ BASU, Nayanima: [„India-U.S. Trade Agreement nearing reality”](#), *Gateway House*, 2025.06.13. [Online, 2025.09.20.]

²⁰ *Deccan Herald*: [„Donald Trump hints at trade deal with India soon; says US will have access to Indian market”](#), 2025.07.16. [Online, 2025.09.20.]

²¹ SINGH, Kanishka: [„US VP Vance says war between India and Pakistan will be ‘none of our business’”](#), *Reuters*, 2025.05.09. [Online, 2025.09.20.]

ekkor frusztrálónak találta, hogy a külvilág nagy része – köztük olyan stratégiai partnerei, mint az Egyesült Államok, Oroszország vagy az Európai Unió – nem fogadta el a pakisztáni érintettségére utaló közvetett bizonyítékokat, és mindkét felet a béke megőrzésére szólította fel.

Ez a diplomáciai magány jól mutatta a „többsirányú elköteleződés” korlátait: India, amely az el nem kötelezettség, majd a többsirányú elköteleződés jegyében ritkán vállalt érdemi szolidaritást mások mellett, maga is kevés szolidaritásra számíthatott.²² Dzsajszankar külügyminiszter 2022-ben maró gúnnyal utasította el a felvetést, hogy Európa Oroszországgal kapcsolatos biztonsági aggodalmát Indiának figyelembe kellene vennie saját orosz kapcsolatainak alakításakor.²³ India hasonlóképpen szokta kerülni az Egyesült Államok és csendes-óceáni szövetségesei felé való kézzelfogható biztonsági kötelezettségvállalásokat²⁴ – miközben más területeken robusztusan együttműködik velük, s mindemellett rivális nyugati, illetve orosz és kínai partnereitől egyszerre várta volna el a Pakisztánra való nyomásgyakorlást. India partnerei azonban – kevésbé meglepő módon – vonakodtak Pakisztánnal ápoltságait Újdelhi igényeinek alárendelni.

A Pakisztánnal vívott konfliktus katonai kimenetele is enyhén csalódást keltő volt. A vadászgépekkel, drónokkal és tüzérséggel vívott harcok körülbelül négy napig tartottak (ezalatt száz főnél jóval kevesebb áldozatot követeltek), majd május 10-én tűzszünettel zárultak. Bár az eskaláció dinamikáját valójában India diktálta, és ellenfelénél jóval kiterjedtebb és pontosabb csapásmérő, illetve légvédelmi képességeket demonstrált, Pakisztán saját légiereje kezdeti kompetens helytállását kis híján győzelemként kommunikálta, amit a nemzetközi média jó része is átvett. Az így kialakult „reputációs döntetlen” India számára megalázó volt.²⁵

Ennél is kínosabb volt, amikor Trump annak hivatalos bejelentése előtt közölte: a „teljes és azonnali” tűzszünet az Egyesült Államok közvetítésének eredménye.²⁶ Később azt is állította, hogy a felek kölcsönös meghátrálását kereskedelmi fenyegetésekkel kényszerítette ki.²⁷ India azóta is tagadja ezt az értelmezést, hangsúlyozva: kezdettől világos feltételeket szabott a harcok befejezéséhez, és Pakisztán ezeknek engedett. Újdelhi hagyományosan mindenféle harmadik fél általi közvetítést elutasít nyugati szomszédjával ápoltságait, mivel az szükségszerűen a gyengébb felet erősítené; illetve érzékenyen reagál a két országot egy „kötőjeles” (indiai–pakisztáni) problémakörbe soroló vagy köztük morális egyenlőséget sugalló megnyilvánulásra.²⁸ Pakisztán viszont örömmel karolta fel a Trump-féle narratívát, Nobel-békedíjra is jelölve az elnököt. Ez váratlan lendületet adott a két ország kapcsolatainak,²⁹ miközben az indiai–amerikai viszony és a Modi–Trump kapcsolat súlyosan sérült.³⁰

A bizalomvesztés hamar a kereskedelmi tárgyalásokra is rányomta a bélyegét.³¹ Július közepén India még 10–15%-os várható végleges vámszinttel számolt,³² de a hónap végére a tárgyalások megfellebbeztek: Trump teljes hozzáférést követelt India mezőgazdasági piacaihoz, ami indiai nézőpontból több százmillió földművelő megélhetését veszélyeztette volna, ezért politikailag elfogadhatatlan volt. Az indiai

²² PILLALAMARRI, Akilesh: [„India's Geopolitical Position After 'Operation Sindoor'”](#), *The Diplomat*, 2025.05.29. [Online, 2025.09.20.]

²³ BARMAN, Sourav Roy: [„Europe has to grow out of mindset that its problems are world's problems: Jaishankar”](#), *The Indian Express*, 2022.06.04. [Online, 2025.09.20.]

²⁴ TELLIS, Ashley: [„America's Bad Bet on India”](#), *Foreign Affairs*, 2023.05.01. [Online, 2025.09.21.]

²⁵ TREMBECZKI, Zsolt: [Four Takeaways from the 2025 India–Pakistan Conflict](#), 2025, HIIA Policy Brief, Hungarian Institute of International Affairs. [Online, 2025.09.20.]

²⁶ TRUMP, Donald: [„After a long night of talks mediated by the United States...”](#), Truth Social, 2025.05.10. [Online, 2025.09.21.]

²⁷ *The Hindu*: [Used trade deal threat to get India-Pakistan ceasefire, says Trump](#), 2025.06.26. [Online, 2025.09.21.]

²⁸ SAHA, Rushali: *India-Pakistan ceasefire: Modi faces “re-hyphenation” challenge after Trump's Kashmir mediation claims*

²⁹ AAMIR, Adnan: [How Pakistan won over the US leadership after years of isolation](#), Lowy Institute, 2025.07.25. [Online, 2025.09.21.]

³⁰ MASHAL, Mujib, PAGER, Tyler és DAS, Anupreeta: [„The Nobel Prize and a Testy Phone Call: How the Trump-Modi Relationship Unraveled”](#), *The New York Times*, 2025.08.30. [Online, 2025.09.21.]

³¹ TREMBECZKI Zsolt: [From Breakthrough to Breakdown: The Near Collapse of U.S.–India Trade Talks and What Comes Next](#), HIIA Perspective, Hungarian Institute of International Affairs, 2025. [Online, 2025.09.20.]

³² *The New Indian Express*: [“US-India trade talks: Tariff on Indian goods could end up around 10–15%”](#), 2025.07.18. [Online, 2025.09.22.]

vezetők ekkor még nem ismerték fel a második Trump-adminisztráció hipertranzakcionalizmusának, vagyis a rövidtávú kereskedelmi és reputációs előnyszerzés hosszútávú stratégiai megfontolások (például a stratégiai partneri bizalom) fölé rendelésének valódi mértékét; nem föltételezték tehát, hogy Washington *valóban* készen áll megkockáztatni a tárgyalások sikertelenségét. Az Egyesült Államok más kereskedelmi megállapodásai körüli zavaros kommunikáció és Trump lekezelő stílusa sem ösztönözte Indiát további engedményekre.³³ Ugyanebben az időszakban Trump Oroszország miatt is egyre frusztráltabb lett, amely nem mutatott hajlandóságot arra, hogy az amerikai elnök sorozatos baráti gesztusait az ukrajnai békeközvetítéshez való konstruktívabb hozzáállással hálálja meg. Válaszul Trump az orosz energiahordozók jelentősebb importőrei közül Indiát szemelte ki demonstratív megtorlásra.³⁴

Bár egyes tanácsadók ekkor még abban bíztak, hogy egy Modi-Trump telefonhívás kimozdítaná a folyamatot a holtpontról, Modi – hazai ellenzékének nyomása alatt – nem akarta kitenni magát egy újabb megaláztatásnak.³⁵ Július végén Trump 25%-os vámtarifát vezetett be Indiával szemben, majd augusztus elején további 25%-ot vetett ki az orosz energiaimport miatt.³⁶ Az összesen 50%-os vámtarifa-szint augusztus 27-én lépett életbe, amivel India – Brazíliával holtversenyben, Kínát, Oroszországot és Észak-Koreát is megelőzve – a világon a legmagasabb amerikai vámtól sújtott ország lett.³⁷

4. India tévedése: Túlzott stratégiai önbizalom, téves pszichologizálás

Akár a pakisztáni konfliktus kezelése, akár a kereskedelmi háború elég lett volna ahhoz, hogy 2025 az indiai-amerikai kapcsolatok legrosszabb éve legyen az 1998-ös nukleáris tesztek óta. A kár különösen tartóssá válhat, ha az indiai-amerikai kapcsolatok belpolitikai kultúrharc tárgyává válnak az Egyesült Államokban. Ennek már mutatkoznak jelei: a Trump elnök körüli MAGA („Make America Great Again”) mozgalom több képviselője egyre erősebben követeli például az eddig mintaközösségnek tekintett indiaiak bevándorlásának korlátozását.³⁸

Mindhárom fenti fejlemény homlokegyenest szembemegy azzal a másfél évtizedes amerikai délszias és indo-pacifikus stratégiával, amely a terrorizmus elleni partnerként megbízhatatlan, Kínával szövetséges Pakisztán helyett a Kínát szintén fenyegetésként értékelő, plurális demokráciát fenntartó Indiát részesítette előnyben. Egyenes következménye volt azonban az amerikai külpolitika perszonifikációjának, amit Pakisztán ügyesen kihasznált, India vezetői viszont túl önérzetesen kezeltek. Az indiai-amerikai kapcsolatok aláásása végső soron – a megideologizálására tett elszórt kísérletek ellenére³⁹ – a második Trump-adminisztráció egyik legnagyobb külpolitikai baklövése volt. Abban azonban, hogy a történetek Újdelhit a fent leírt váratlansággal érték, az indiai vezetők is felelősséggel bírnak, mivel félreértették mind országuk fontosságát a washingtoni döntéshozók szemében, mind a Trump-Modi kapcsolatok természetét.

Az előbbi pontot illetően India egyértelműen túlértékelte az indiai-amerikai kapcsolatok fontosságával kapcsolatos amerikai kétpárti konszenzust.⁴⁰ Bár demokraták és republikánusok is kritizálták Trump lépéseit, előbbiek Modi illiberális imázsa, utóbbiak az elnök bírálatától való ódzkodás miatt nem álltak

³³ TANG, Francis: [„Trump: The \\$550 billion pledged by Japan is 'our money'”, The Japan Times](#), 2025.08.06. [Online, 2025.09.21.]

³⁴ Institute for Energy Research: [India Capitalizes on Russian Oil; Trump Retaliates with Higher Tariffs](#), 2025.08.19. [Online, 2025.09.21.]

³⁵ KUMAR, Manoj, HUNNICUTT, Trevor és AHMED, Aftab: [„Missed signals, lost deal: How India-US trade talks collapsed”, Reuters](#), 2025.08.06.; DESROCHERS, Daniel és MESSERLY, Megan: [„He is completely upset’: Why Trump scrapped an India trade deal”, Politico](#), 2025.08.08. [Online, 2025.09.21.]

³⁶ The White House: [Fact Sheet: President Donald J. Trump Addresses Threats to the United States by the Government of the Russian Federation](#), 2025.08.06. [Online, 2025.09.22.]

³⁷ LOWELL, Michael et al.: [Trump 2.0 tariff tracker](#), 2025.09.18., ReedSmith Trade Compliance Resource Hub. [Online, 2025.09.22.]

³⁸ AXELROD, Tal és BASU, Zachary: [„MAGA escalates U.S.-India tensions into cultural clash”, Axios](#), 2025.09.04. [Online, 2025.09.22.]

³⁹ Például: YOUNUS, Uzair: [„The US Is Rethinking the India-Pakistan Dynamic”, The Diplomat](#), 2025.09.03. [Online, 2025.09.22.]

⁴⁰ VAISHNAV, Milan, MADAN, Tanvi és DHUME, SADANAND: [„Trade Wars: Trump Targets India”, Grand Tamasha](#) [podcast], 2025.08.12., Carnegie Endowment for International Peace. [Online, 2025.09.22.]

igazán határozottan India mellé. A második pont kapcsán: az indiai vezetők helyesen ismerték fel Trump külpolitikájának egyre személyközpontúbbá válását, de ennek pontos mibenlétét félreértették. A felületes értelmezésekkel ellentétben ugyanis e személyközpontúság nem az elnökkel ápoltság személyes viszonyát, hanem az elnök rövidtávú személyes diszpozícióinak kielégítését vagy frusztrálását emeli döntő faktorrá. Kielégítésük a korábban rossz kapcsolatokat is hamar megjavítja (mint Pakisztán esetében), megtagadásuk esetén viszont az egykori barátok sincsenek biztonságban Trump megtorlásától.

Utóbbi szabály alól csupán Trump által egyenlő félnek tekintett vezetők egy szűk csoportja élvez kivételt – Modi további tévedése pedig az volt, hogy a „vágyott barát” Vlagyimir Putyin orosz elnökkel vagy a „méltó ellenfél” Hszi Csing-ping kínai elnökkel együtt ő is ebbe a klubba tartozik. Valójában Trump Modit nem tekinti vele egyenlő „erős embernek”, s így nem elismerésére és egyetértésére vágyik, hanem – mint NATO-béli és csendes-óceáni szövetségeseitől – hódolatot és engedelmisséget vár tőle. Amikor Modi ezt a tűzszüneti közvetítés, a kereskedelmi tárgyalások és az orosz energiaimport kapcsán megtagadta, korábbi barátságuk sem óvta meg Indiát az amerikai retorziótól.

5. Kína, BRICS, SCO: Nem valós alternatívák

Az Egyesült Államok megbízhatatlan viselkedésére India a „többirányú külpolitika” látványos aktivizálásával reagált. Modi fenntartotta kijelentését, hogy „súlyos árat” is kész fizetni az indiai gazdák védelméért,⁴¹ és rég látott lelkesedéssel vett részt a Sanghaji Együttműködési Szervezet (SCO) 2025-ös tiencsini csúcán. Ez volt Modi első kínai látogatása hét éve (miután a Covid-19 világjárványt követő 2020-as határvillongások a mélybe taszították a kínai-indiai kapcsolatokat), valamint első személyes SCO-részvétele 2022 óta (miután a 2023-as indiai szervezésű csúcsot az akkor még amerikai orientációt preferáló házigazda online formátumra degradálta, a 2024-es csúcson pedig csak Dzsajszankar külügyminiszter vett részt). A miniszterelnök útját megelőzően Adzsit Doval indiai nemzetbiztonsági tanácsadó pekingi, illetve Vang Ji kínai külügyminiszter Újdelhiben folytatott előkészítő tárgyalásai előzték meg.

Mindezek fényében Modi személyes részvétele önmagában is erős politikai üzenetnek számított (bár szervezése még az amerikai büntetővám kivetése előtt megkezdődött)⁴², nyilvános szereplésének részleteit pedig egyértelműen a konfrontatív amerikai politikára adott válaszként kalibrálta. A hivatalos találkozó előtt a miniszterelnök több mint egy órát töltött Vlagyimir Putyin orosz elnök limuzinjában, a nemzetközi sajtót pedig bejárták az indiai, orosz és kínai vezetők fesztelenséget és barátságot sugárzó közös fényképei⁴³ (éles kontrasztban az alaszka-i Trump–Putyin találkozó optikájával⁴⁴). Modi és Hszi ezen felül kijelentették: India és Kína nem ellenfelek, hanem partnerek, némi optimizmusra adva okot az igen mély 2020 utáni bázisról már tavaly év végén megindult óvatos normalizálás kilátásait illetően. Modi tiencsini szereplése végső soron aláhúzta: az európai és kelet-ázsiai szövetségeseikkel ellentétben India nem hajlandó a meghunyászkodás gesztusaival lekenyerezni Donald Trumpot.

A látogatásban alapvető geopolitikai átrendeződést látó értelmezések⁴⁵ ugyanakkor erősen túlzóak. Bár az indiai-amerikai stratégiai partnerség tartós sérülése immár aligha kérdéses, India orientációváltása az amerikai partnerség felől a kínai-orosz tengely (esetleg a Globális Dél, vagy éppen az Európai Unió) felé még a többirányú elköteleződés paradigmáján belül is rendkívül valószínűtlen, és nem szolgálná India valódi érdekeit. E fordulathoz Kína túl nagy objektív biztonsági fenyegetést jelent, Oroszország egyensúlyozó potenciálja túl kicsi, az Európai Unió érintettsége az indo-pacifikus térségben túl közvetett, a Globális Dél pedig nem alkot koherens geopolitikai tömböt.

⁴¹ SHARMA, Harikishan: [“I’m ready to pay the price”: PM Modi draws red line, says no compromise on farmers amid rising US trade pressure](#), *The Indian Express*, 2025.08.08. [Online, 2025.09.22.]

⁴² HUNNICUTT, Trevor, BRUNNSTROM, David és SPETALNICK, Matt: [“As Trump chills US-India ties, Modi warms to China and Russia”](#), *Reuters*, 2025.09.03. [Online, 2025.09.22.]

⁴³ PIERSON, David és MASHAL, Mujib: [“Smiles and Clapsed Hands as Xi, Putin and Modi Try to Signal Unity”](#), *The New York Times*, 2025.09.01. [Online, 2025.09.22.]

⁴⁴ Chatham House: [Trump-Putin meeting on Ukraine: Early analysis from Chatham House experts](#), 2025.08.16. [Online, 2025.09.22.]

⁴⁵ RICHTER, Amelie: [“SCO meeting: Modi travels to China for the first time in seven years”](#), *Table*, 2025.08.07. [Online, 2025.09.22.]; BHASIN, Sumeer: [“SCO at 25: Asia’s Geopolitical Recalibration and India’s Pivotal Choice”](#), *Chintan*, India Foundation Blogs, 2025.09.08. [Online, 2025.09.22.]

Sorban haladva: míg az Egyesült Államok tapintatlan viselkedése a tavaszi konfliktus során súlyosan sérelmes volt, Kína közvetlenül, fejlett katonai eszközökkel és élő hírszerzési információkkal támogatta Pakisztánt az India elleni harcban.⁴⁶ Az is valószínűtlen, hogy Peking Újdelhi megbékítése érdekében engedne az India által is követelt kasmíri területeken áthaladó Kína–Pakisztán gazdasági folyosó (China-Pakistan Economic Corridor, CPEC) beruházásaiból vagy India által egyre súlyosabb nemzetbiztonsági kockázatnak tekintett kereskedelmimérleg-többletéből. A vitatott határ mentén 2020-ban elfoglalt előretolt pozíciók hátrébb vonása elméletben elképzelhető, a hivatalos tűzszüneti vonal pontos kijelölése, nem beszélve a területi viták végleges rendezéséről, azonban a belátható jövőben szinte elképzelhetetlen. Középtávon, a kínai gazdaság lassulásával, az indiai gazdaság növekedésével és a hatalmi olló lassú zárulásával valószínű, hogy Kína egyelőre Indiával szemben lekezelő fenyegetés-percepciója nem oldódni, hanem növekedni fog. A két országot relatív földrajzi pozíciójuk is a terhelt kapcsolatok felé taszítja. Kína felől nézve a létfontosságú indiai-óceáni tengeri útvonalak közepén elhelyezkedő India haditengerészeti lábnyomának növekedése a rövidtávú indiai szándékoktól függetlenül súlyos kockázatforrás, míg India felől nézve Kína elkerülhetetlenül növekvő járőröző jelenléte a vizeihez közel, valamint növekvő politikai, gazdasági és katonai befolyása Dél-Ázsia más országaiban már most a bekerítettség érzését okozza. Ezeket az inherens érdekellentéteket a két fél kitartó, józan diplomáciával békés mederben tarthatja, de a kapcsolatok bizalomszintjére még az indiai–amerikai viszonyénál is alacsonyabb plafont helyeznek.

Oroszország (az indiai stratégiák egykori reményeivel ellentétben) belátható időn belül nem szolgálhat Kína ellensúlyául: Moszkva már 2022-es ukrajnai inváziója előtt a Kínával való szoros stratégiai partnerség útját követte, azóta pedig lényegében Kína junior partnerévé degradálódott.⁴⁷ Egy éles kínai–indiai konfliktus esetén Oroszország a jótékony semlegességen túl bizonyosan nem fog érdemi nyomást gyakorolni az ukrajnai háború során mellette kitartó Kínára. Bár az orosz–indiai kapcsolatokban vannak kiaknázható előnyök (különösen, ami katonai eszközök közös gyártását és fejlesztését illeti), gazdasági és technológiai téren Moszkva nem helyettesítheti India nyugati partnerségeit. Az orosz energiahordozók re-exportjából származó jövedelmet az amerikai szankciók valószínűleg annulálják, a haditechnikai eszközök importján belül pedig India eleve az egykor túlnyomó orosz túlsúly mérséklésére törekszik.

A BRICS és az SCO vezető hatalmai mellett India számára lehetséges egyensúlyozási partnerként merülhet fel az Európai Unió is. Ez a partnerség bizonyos területeken az amerikai orientáció talán legéletképesebb alternatíváját nyújthatja. A folyamatban lévő indiai–európai szabadkereskedelmi tárgyalások sikeres lezárása egy, az amerikaihoz mérhető méretű és fejlettségű piachoz biztosítana hozzáférést India számára, ráadásul mindkét felet a globális kereskedelem felelős pilléréként pozícionálná. A hadiipari együttműködés⁴⁸ szintén eleve gyümölcsöző terület: az Indiai Légierő csúcsgépe a francia gyártmányú Rafale, az Indiai Haditengerészet új dízelmeghajtású tengeralattjáróit pedig a német ThyssenKrupp Marine fogja szállítani. Az igazán mély stratégiai partnerséget ugyanakkor limitálja India Oroszországgal ápolat bensőséges kapcsolata, valamint Európa Kínával kapcsolatos komplikált, de Indiánál jóval kevésbé bizalmatlan attitűdje.⁴⁹ India és Európa másodlagos partnerként igen értékesek lehetnek egymás számára, s kapcsolataik robusztus fejlesztése mindkét félnek eminens érdeke. A jelentősen eltérő fenyegetettség-percepciók azonban kizárják, hogy egymás elsődleges stratégiai partnerei legyenek.

Összességében véve az Egyesült Államok az egyetlen nagyhatalom, amelynek Kínával szembeni érdekei alapvetően egybeesnek Indiáéval, miközben közvetlen geopolitikai érdekütközés nincs Washington és Újdelhi között. Bár 2025-ben az amerikai magatartás komoly károkat okozott a kétoldalú kapcsolatokban, a partnerség alapjai nem omlottak össze. India továbbra is rászorul a nyugati – köztük amerikai – piacokra, technológiára és védelmi együttműködésre. A jelek szerint maga Washington sem mondott le az

⁴⁶ PUBBY, Manu: [„China gave live support to Pakistan during Operation Sindoor: Deputy Chief, Army”](#), *The Economic Times*, 2025.07.05. [Online, 2025.09.22.]

⁴⁷ MANZYUK, Alexander: [China-Russia trade: asymmetrical, yet indispensable](#), Mercator Institute for China Studies, 2025.05.07. [Online, 2025.09.22.]

⁴⁸ SAINI, Gaurav: [Improving India-Europe Defence Cooperation: A New Arms Deal?](#) New Delhi: Friedrich Naumann Foundation for Freedom, 2024.

⁴⁹ GARCÍA-HERRERO, Alicia és VASSELLIER, Abigaël: [Updating the EU strategy on China: co-existence while derisking through partnerships](#), Bruegel Policy Briefs, 2024.10.31. [Online, 2025.09.22.]

indiai-amerikai stratégiai partnerség megőrzéséről: Donald Trump szeptember 17-én születésnapja alkalmából telefonon köszöntötte Narendra Modit,⁵⁰ Piyus Goyal indiai kereskedelmi miniszter pedig szeptember 22-én Washingtonban járt a kereskedelmi tárgyalások föléléstése érdekében.⁵¹

A fentiek miatt akár India visszatérése az „el nem kötelezettség” vagy a „többirányú elköteleződés” egyenlő távolságot tartó, akár az Egyesült Államokkal szembeni kínai-orosz tengelyhez való igazodása rendkívül valószínűtlen forgatókönyv. A legvalószínűbb forgatókönyv az, hogy a 2025-ben esett károk ellenére fennmarad a Kína befolyásával szembeni indiai-amerikai stratégiai partnerség, miközben India az eddiginél nagyobb erőfeszítéseket tesz arra, hogy csökkentse a Kínával való közvetlen összetűzés valószínűségét, megőrizze megmaradt befolyását Moszkvában, valamint bővítse gazdasági, technológiai és hadiipari együttműködését olyan amerikai szövetségesekkel, mint Európa, Japán vagy Ausztrália.

A többirányú elköteleződés paradigmája alapján véve alkalmas e stratégia végrehajtására. Újdelhinek azonban fel kell készülnie arra, hogy az általa évtizedek óta szorgalmazott multipoláris világrend, kiegészítve az általa eleinte üdvözölt Trump-féle hipertranzakcionista szemlélettel kevésbé lesz kedvező India számára, mint azt az ország stratégiai közössége jelenleg hiszi.

6. India kevésbé áll készen az új világrendre, mint vezetői és polgárai hiszik

Az indiai külpolitika a függetlenné válás óta számos kiigazításon ment keresztül, ám állandó vezérelve az volt, hogy India egy autonóm pólus legyen egy merev szembenálló blokkok nélküli világban. A hidegháború után ez a vízió a „többpólusú világrend” szorgalmazásán, majd – különösen Sz. Dzsajszankar külügyminisztersége (2019-) alatt – a többirányú elköteleződés stratégiai koncepcióján keresztül érvényesült.

Donald Trump első ciklusa, majd politikai visszatérése nyomán pedig elterjedté vált az az értelmezés is, miszerint e stratégia révén India különösen jól felkészült egy tranzakcionista, rövidebb távon önértékkövető, változékonyabb partneri hálótól jellemzett világra. India külpolitikája sosem kötelezte el magát demokratikus berendezkedésével, az amerikai partnerség (a közös értékek retorikai használata ellenére) kizárólag a közös érdekekre korlátozódott, a világgazdaságba való integráció fokozatos és szelektív maradt. Ezért – folytatódott az érvelés – még Trump visszatérése sem érte volna Indiát sokszé-
rűen a szabadkereskedelem elleni amerikai fordulat vagy a hagyományos szövetségek megkérdőjelezése.

Ez a kép azonban vágyvezérelt gondolkodáson alapult: India túlbecsülte alkupozícióját és szelektíven, a pozitív aspektusokat felnagyítva értelmezte a hőn áhított multipoláris, tranzakcionista világrend hatását India mozgásterére. A valóságban a 2020 és 2025 közötti viszonylagos sikerévek teljesítményének nagy része mögött nem a kiemelkedő belföldi kormányzás vagy az indiai diplomácia briliáns teljesítménye, hanem az India számára alapvetően kedvező, de főként más szereplők által alakított geopolitikai és világ-gazdasági környezet állt. Ezek fő pillérei a következők voltak: (1) az India és az Egyesült Államok között Kínával szemben fennálló érdekegyezés, ebből fakadóan (és Újdelhi vonakodó partneri viselkedése ellenére) pedig a mindenkorai amerikai adminisztrációk Indiával szembeni stratégiai türelme; (2) India viszonylag gyors gazdasági növekedése, mely az amúgy szétagolt és rossz hatásfokú kormányzás helyett jelentős részben az ország demográfiai osztalékának eredménye volt;⁵² (3) és mindeközben Kína lassuló gazdasági növekedése és romló globális reputációja.

Mindezek ellenére egy multipoláris, hipertranzakcionista világban India továbbra is a legerősebb hatalmak leggyengébbike volna, kiszolgáltatva nála erősebb szereplők rövidtávú érdekérvényesítésének. India gazdasága Kínáénál négy és félszer, az Egyesült Államokénál hétszer kisebb, és ezek a szorzók még optimista növekedési forgatókönyv mellett is legfeljebb körülbelül kétszeresre volnának csökkenthetők az évszázad közepéig.⁵³ Az ország technológiai és hadiipari bázisa várhatóan erősödni fog, de egyelőre messze elmaradnak Kína önellátásra való képességétől a csúcstechnológiák és katonai eszközök terén. A

⁵⁰ Bloomberg: [„Trump, Modi Talk in Bid to Calm Tariffs, Russian Oil Dispute”](#), 2025.09.16. [Online, 2025.09.23.]

⁵¹ The Hindu: [„Union Commerce Minister Piyush Goyal to visit U.S. on Sept. 22 to ‘take forward’ trade deal talks”](#), 2025.09.20. [Online, 2025.09.22.]

⁵² GUPTA, Preeti és CHANDER, Ramesh: [„Demographic Dividend and Economic Growth: An Empirical Study of Transitional India”](#), *European Economic Letters*, Vol. 14, Issue 2, 2024. [Online, 2025.09.22.]

⁵³ DALY, Kevin és GEDMINAS, Tadas: [„The Path to 2075 – Slower Global Growth, But Convergence Remains Intact”](#), Goldman Sachs Economics Research, 2022. [Online, 2025.09.23.]

nyugati hatalmakkal és Oroszországgal folytatott technológiai együttműködés így továbbra is kulcsfontosságú marad, ezekért azonban India az eddiginél magasabb árat lehet kénytelen fizetni egy a korábbinál tranzakcionalistább, rövidebb távú önérdekre fókuszáló környezetben.

Viszonylag kis gazdasági és katonai erejű, de gyors alkalmazkodásra képes, rugalmasan kormányzott, sokkhatásoknak ellenálló országok egy ilyen környezetben is nagy sikerrel manőverezhetnek. India azonban semmiképpen sem ilyen ország. Egy főre jutó jövedelme rendkívül alacsony, és több százmillió polgára él a bel- és külgazdasági mozgásoknak rendkívül kiszolgáltatott egzisztenciális helyzetben. Ez állandó, gyakran gúzsba kötő politikai kockázatforrás a mindenkori indiai kormányok számára. Az ország föderális modelljét egyszerre jellemző a nominális jogkörök túlzott központosítása és az adminisztratív kapacitáshiány miatt a központi végrehajtás gyengesége. Az indiai diplomáciai szolgálat az ország méretéhez képest a világ egyik legkisebb és legrosszabbul finanszírozott külszolgálat. ⁵⁴

Az óriások legkisebbjeként tehát India semmiképpen sem „természetes” nyertese egy multipoláris, tranzakcionalista világrendnek. Egy ilyen környezetben Újdelhinek folyamatosan ügyelnie kell arra, hogy egykor stratégiai türelmet tanúsító, utóbb azonban egyre asszertívabbá váló partnerei egymás közötti kapcsolatai vagy rövidtávú érdekei ne írják felül az ország erősödéséhez szükséges gazdasági, technológiai és hadiipari együttműködést.

7. Összefoglalás

A 2020-as évek eddigi sikerei után 2025 elhozta India „többirányú elköteleződésének” (*multi-alignment*) első stressz-tesztjét: a második Trump-adminisztráció vámháborúja, az pahalgami terrortámadást követő Szindur-hadművelet amerikai kezelése, majd az Egyesült Államok által Indiára kivetett 50%-os büntetővám arról tanúskodnak, Washington stratégiai türelme többé nem adottság. Az események arra is rávilágítottak, hogy a partnerei felé hagyományosan mérsékelt elköteleződésre hajlandó India hasonlóképpen visszafogott támogatásra számíthat, ha saját érdekei és biztonsága kerül veszélybe.

Nyár végétől a fokozódó amerikai nyomásgyakorlás ellensúlyozására Újdelhi multivektorális diplomáciájának látványos demonstrálásával válaszolt, miniszterelnöki szinten képviseltetve magát a Sanghaji Együttműködési Szervezet Kínában rendezett csúcstalálkozóján. Ezt több kommentár az ázsiai geopolitikai viszonyok alapvető átrendeződéseként értékelte – túlzó módon. Miközben az Egyesült Államokba vetett bizalom apadása kínai kapcsolatainak óvatos normalizálására készíti Indiát, gazdasági, technológiai és hadiipari téren a dél-ázsiai ország továbbra is rászorul az amerikai (és másodlagosan az európai, orosz és japán) partnerségre, hogy Kínával szembeni lemaradását csökkenteni tudja.

Indiának végső soron szembe kell néznie azzal, hogy bár évek óta a multipoláris, tranzakcionalista világrend bajnoka, ő maga a vezető hatalmak leggyengébbje volna egy ilyen világrendben.

⁵⁴ MENON, Vandana: [„Understaffed MEA slowing down India’s sprint towards ‘Vishwa Guru’ status, but needle may be moving”](#), *The Print*, 2025.03.08. [Online, 2025.09.23.]

John Lukacs Világrend Elemzések 2025/12

A John Lukacs Világrend Elemzések sorozat a globális politikai és gazdasági rend átalakulásával kapcsolatos legfontosabb kérdéseket tárgyalja. A sorozat célja, hogy tudományos igénnyel megírt elemzéseken keresztül hozzájáruljon a világrend változásáról folytatott diskurzushoz, és feltárja a nemzetközi kapcsolatokban zajló dinamikákat. Az elemzések a nagyhatalmi versengést, a globális politikai struktúrák átalakulását, valamint a 21. századi világpolitikai tájat formáló kulcsszereplők külpolitikáját elemzik.

A sorozatot a John Lukacs Intézet keretében működő Amerika Kutatási Program és a Kína és Indopacifikus Régió Kutatási Program közösen szerkeszti. A sorozat szerzői elsősorban az Intézet kutatói, kutatócsoportjaink tagjai, de külsős szakértők is részt vehetnek, akik a tudományos követelmények betartásával kívánják kifejezni véleményüket. Az elemzések angol és magyar nyelven egyaránt elérhetőek, és céljuk, hogy a tudományos közösség, a döntéshozók, valamint a szélesebb közönség számára is értékes és hasznos betekintést nyújtsanak a világrend változásába.

Kiadó:

John Lukacs Intézet
Eötvös József Kutatóközpont
Nemzeti Köszolgálati Egyetem

Szerkesztők:

Csizmazia Gábor, Eszterhai Viktor, Tárnok Balázs

Szakmai lektor:
a Szerkesztők

© Szerző(k)

A kiadó elérhetősége:

1441 Budapest, Pf. 60.
Tel: 00 36 1 432-9000
E-mail: jli@uni-nke.hu